

Handläggare
Robin Rundström
018- 727 43 46

Datum
16 augusti 2018

Till miljö- och hälsoskyddsnämndens
sammanträde den 23 augusti 2018

Beslut om tillstånd och dispens enligt naturreservatsföreskrifterna för Hågadalen-Nåsten för anläggande av multifunktionell dagvattenpark, Vårdsätra 11:1, Gottsunda 11:8 och 11:20

Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslås besluta:

att bevilja ansökan om tillstånd för anläggande av multifunktionell dagvattenpark, enligt punkt A13, A15, A16 naturreservatsföreskrifterna för Hågadalen-Nåsten inom fastigheten Vårdsätra 11:1, Gottsunda 11:8 och 11:20,

att bevilja dispens för anläggande av multifunktionell dagvattenpark, enligt punkt A1 naturreservatsföreskrifterna för Hågadalen-Nåsten inom fastigheten Vårdsätra 11:1, Gottsunda 11:8 och 11:20,

att ta ut en avgift på **5 750 kronor** för handläggningen av ansökan.

Dispensen och tillståndet är med stöd av 16 kap. 2 § miljöbalken förenade med följande villkor:

att arbetet i huvudsak ska utföras enligt inlämnade uppgifter i ärendet och i övrigt bedrivs under iakttagande av de gällande bestämmelserna för Hågadalen-Nåstens naturreservat.

att berörda markägare ska kontaktas innan arbetet påbörjas.

att inga för reservatet främmande växtarter får införas i området.

att underlag för växtmaterialval samt genomförda inventeringar av området ska skickas till miljö- och hälsoskyddsnämnden innan arbetet påbörjas.

att överblivna massor från arbete ska föras bort från reservatet.

Sammanfattning

Ärendet avser ansökan om tillstånd och dispens från naturreservatsföreskrifterna för Hågadalen-Nåsten, för anläggande av en multifunktionell dagvattenpark. Det huvudsakliga syftet med anläggningen är att rena dagvatten från delar av Gottsunda och södra Gottsunda innan det rinner ut i Hågaån. Anläggningen har också som syfte att främja den biologiska mångfalden och friluftslivets intressen. Dagvattenparken anses vara en anläggning som gynnar reservatets syften och kan anläggas utan någon större negativ påverkan på övriga värden som reservatet syftar till att skydda. Dispens och tillstånd ska därför beviljas.

Ärendet

Gatu- och samhällsmiljönämnden ansöker om att anlägga en multifunktionell dagvattenpark på befintlig åkermark i sydöstra delen av Hågadalen-Nåsten. Det huvudsakliga syftet med anläggningen är att rena dagvatten från delar av Gottsunda och södra Gottsunda innan det rinner ut i Hågaån. Anläggningen har också som syfte att främja den biologiska mångfalden och friluftslivets intressen.

Enligt en förstudie genomförd under år 2015 bidrar dagvatten från det aktuella området till att ca 33 kg fosfor och 2015 kg kväve når Hågaån varje år. Utöver kväve och fosfor är även tungmetaller och olja ett problem för vattendraget. Beräkningar gjorda på den planerade dammens reningsförmåga visar att recipienten kommer att avlastas med bland annat 18 kg fosfor, 87 kg kväve och 55 kg olja årligen. Dagvattenparken ingår som en del i ett större EU-projekt, Life IP Rich Waters, som drivs av Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt. Anläggningen ses också som en del av arbetet med att nå miljökalistesnormerna för Hågaån i framtiden då det aktuella området står inför en förtätning med större andel hårdgjorda ytor.

Målet med anläggningen är att området ska bli attraktivt för både människor, djur och växter. Området ska innehålla flera pedagogiska inslag och framöver även fungera som demonstrations- och visningsanläggning för allmänheten, organisationer m.fl.

De reservatsföreskrifter som aktualiseras i och med ansökan är:

- A1. Förbud mot att bedriva täkt eller annan verksamhet som kan ändra områdets topografi såsom att gräva, spränga, schakta, borra, utfylla, tippa eller utför annan mekanisk markbearbetning.
- A13. Förbud mot att utan tillstånd att uppföra stängsel eller andra hägnader, mur, plank, eller därmed jämförbar anordning.
- A15. Förbud mot att muddra, dämna, dika, inklusive skyddsrika eller lägga igen öppet dike, maskinellt underhållsrensa dike eller vattendrag.
- A16. Förbud mot att utan tillstånd, utanför tomt, anlägga eller förändra stig, ridstig eller annan ridanläggning, väg, parkeringsplats, brotrumma, bro eller brygga annat än i enlighet med fastställd skötselplan. Den befintliga parkeringen nämns i skötselplanen men inte den nya placeringen.

Naturvärdesbedömning och skötsel

Dagvattenparken kommer att anläggas på delar av åkermark där det idag odlas vall. Inga för reservatet främmande arter kommer att planeras i projektområdet utan stora delar kommer att lämnas för spontan etablering av växtmaterial. En del växter kan komma att behöva planteras i damkanterna för att förhindra erosion initialt. En inventering av befintliga växtarter som är lämpliga för en våtmark i jordbrukslandskapet kommer att genomföras.

Övervintringsområden för groddjur kommer att anläggas och ev. kommer även fladdermushus eller holkar att sättas upp. Grönytor kommer att skötas genom betesdrift och slåtter.

Miljöförvaltningens bedömning

Miljöförvaltningens bedömning är att en dagvattenpark, för avlastning av Hågaån samt ökade rekreativsmöjligheter för allmänheten, är en åtgärd som gynnar reservatets syftens. Att placera dagvattenparken på jordbruksmark inom zon 2 och 3 är ett avsteg från den zonindelning som beslutades i samband med att reservatet bildades. Det är dock ett mindre avsteg på en begränsad yta i reservatets utkant. Enligt stadsbyggnadsförvaltningen finns det ingen tänkbar alternativ placering. För att säkerställa att brukningen av marken i övrigt inte försvåras kommer stadsbyggnadsförvaltningen att samråda med arrendatorn innan anläggningen utförs.

Dagvattenparken är en del av arbetet med att nå miljökvalitetsnormerna och har som syfte att reducera bland annat fosfor, kväve och tungmetaller från Gottsunda till Hågaån samt att tillgängliggöra området för rekreation och friluftsliv. Det är förvaltningens bedömning att syftet med reservatet i det här fallet bör prioriteras och väger tyngre än zonindelningen.

Vid tillståndsprövning ska åtgärdens inverkan på bland annat natur- och kulturmiljövärden, landskapsbild och allmänhetens tillgång övervägas. Det finns en liten risk att landskapsbilden skulle kunna påverkas av en dagvattenpark. Enligt ansökan kommer anläggningen att utformas som en park-, och friluftsmiljö med stigar, bänkar och vegetation. Förvaltningen bedömer att sökanden har visat tillräckliga försiktighetsmått samt att anläggning kommer, med sin utformning, smälta väl in i landskapsbilden.

Den multifunktionella dagvattenparken är en anläggning som gynnar syftet med reservatet och dessutom bidrar till att uppnå miljökvalitetsmålen för vatten. Enligt förvaltningen är detta ett giltigt särskilt skäl för dispens. Förvaltningen föreslår därför att tillstånd och dispens ska beviljas.

För miljö- och hälsoskyddsnämnden

Anna Nilsson
miljödirektör

Bilagor

Bilaga 1: Beslut om tillstånd och dispens enligt naturreservatsföreskrifterna för Hågadalen-Nåsten för anläggande av multifunktionell dagvattenpark, Vårdsåtra 11:1, Gottsunda 11:8 och 11:20

Bilaga 2. Översiktskarta

Datum	Diarienummer
2018-08-23	2017-002789- NA

Gatu- och samhällsmiljönämnden
Åsa Hedin
Uppsala kommun, KSU
753 75 UPPSALA

Beslut om tillstånd och dispens enligt naturreservatsföreskrifterna för Hågadalen-Nåsten för anläggande av multifunktionell dagvattenpark, Vårdsätra 11:1, Gottsunda 11:8 och 11:20

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar:

att bevilja ansökan om tillstånd för anläggande av multifunktionell dagvattenpark, enligt punkt A13, A15, A16 naturreservatsföreskrifterna för Hågadalen-Nåsten inom fastigheten Vårdsätra 11:1, Gottsunda 11:8 och 11:20.

att bevilja dispens för anläggande av multifunktionell dagvattenpark, enligt punkt A1 naturreservatsföreskrifterna för Hågadalen-Nåsten inom fastigheten Vårdsätra 11:1, Gottsunda 11:8 och 11:20.

att ta ut en avgift på **5 750 kronor** för handläggningen av ansökan.

Dispensen och tillståndet är med stöd av 16 kap. 2 § miljöbalken förenade med följande villkor:

- att** arbetet i huvudsak ska utföras enligt inlämnade uppgifter i ärendet och i övrigt bedrivas under iakttagande av de gällande bestämmelserna för Hågadalen-Nåstens naturreservat.
- att** berörda markägare ska kontaktas innan arbetet påbörjas.
- att** inga för reservatet främmande växtarter får införas i området.
- att** underlag för växtmaterialval samt genomförda inventeringar av området ska skickas till miljö- och hälsoskyddsnämnden innan arbetet påbörjas.
- att** överblivna massor från arbete ska föras bort från reservatet.

För att trygga ändamålet med reservatet har Uppsala kommun med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen och 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) förordnat att föreskrifterna för Hågadalen-Nåsten (KF 1998-05-27 § 195) ska gälla för reservatet.

Giltighetstid

Beslut om dispens är giltigt i fem år från det att beslutet vunnit laga kraft förutsatt att åtgärderna påbörjats inom två år från det att beslutet vunnit laga kraft.

Du uppmärksammas på att även andra tillstånd kan behöva sökas för genomförandet av åtgärderna.

Ärendet

Miljöförvaltningen mottog den 2 maj 2017 en ansökan om tillstånd och dispens enligt naturreservatsföreskrifterna för Hågadalen-Nåsten. Ansökan gäller anläggande av en multifunktionell dagvattenpark, nedan kallad anläggningen. Syftet med anläggningen är främst att rena dagvatten från delar av Gottsunda och södra Gottsunda innan det rinner ner i Hågaån samt att främja biologisk mångfald och friluftslivet. Dagvattenparken ingår som en del i ett större EU-projekt, Life IP Rich Waters, som drivs av Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt.

Enligt föreskrifterna för naturreservatet Hågadalen-Nåsten är det förbjudet inom reservatet att gräva, spränga, schakta eller på annat sätt ändra området topografi (A1). För att få genomföra dessa åtgärder krävs dispens. Enligt föreskrifterna är det också förbjudet att utan tillstånd uppföra stängsel eller andra hägnader (A13) och muddra, dämna, dika, inklusive skyddsdikey eller lägga igen öppet dike (A15) samt att utanför tomt anlägga bland annat stig eller bro (A16). Dagvattenparken kräver därför både tillstånd och dispens från reservatsföreskrifterna för att kunna genomföras.

Dagvattenparken planeras öster om Vårdsätravägen inom ett område som idag är klassad som zon 2 i skötselområde 34 (hag- och ängsmark) samt zon 3 (jordbruksmark). Området består idag av åkermark, där marken ska brukas som åker-, slätter eller betesmark enligt den zonindelning som framgår av reservatsbeslutet med beslutskarta.

Platsbesök har inte skett på platsen.

Markarbeten och utförande

Enligt ansökan är detaljutformningen av anläggningen inte klar utan kommer att utformas efter beviljat tillstånd och dispens. Anläggningen är utformad för att fylla två syften, en dagvattendam/våtmark för rening av dagvatten och en parkmiljö/friluftsanläggning. I området finns två öppna diken för bortledning av dag- och ytvatten, ett nordligt och ett sydligt. Enligt ansökan kommer det nordliga befintliga dike däckas och dagvattnet kommer att ledas från det öppna diket via en avledningsanläggning in i dagvattendammen och efter rening leds vattnet till befintligt dike i söder som mynnar i Hågaån. Det nordliga diket är biotopskyddat och en anmälan om samråd enligt 12 kap 6§ miljöbalken har lämnats till Länsstyrelsen i Uppsala län

Dagvattnet renas i flera steg för att reducera kväve, fosfor, tungmetaller och olja i de planerade dammarna. Dammen kommer även att utjämna kraftiga flöden. Hela dagvattenparken beräknas uppta en yta på ca 0,5-1,5 ha beroende på utormning och kapacitet.

För att förhindra bottenfrysning kommer dammen att behöva utformas med djuphålor som är ca 2 meter djupa.

Dagvattenparken kommer att utformas som en parkmiljö. I området kommer därför stigar, bänkar och broar att anläggas för att öka möjligheten för rekreation och friluftsliv. Stigarna kommer att vara hård gjorda och grusade.

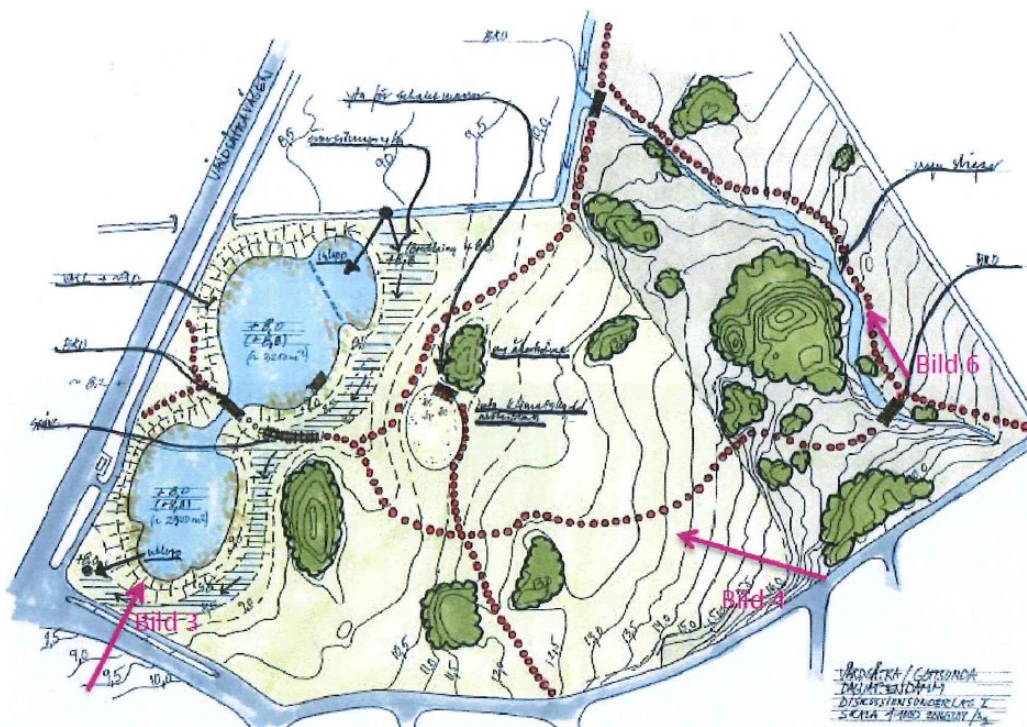

Bild1. Utklipp från ansökningshandling, grov förslagsskiss över utformningen

Yttranden och synpunkter

Ansökan remitterades till Länsstyrelsen i Uppsala län. En anmälan om samråd enligt 12 kap. 6§ miljöbalken har lämnats till Länsstyrelsen och har behandlats. En arkeologisk utredning med sökschakt har genomförts. Länsstyrelsen meddelade den 24 maj 2018 att det inte krävs någon ytterligare arkeologisk insats och Länsstyrelsen har inga invändningar ur fornlämningssynpunkt mot tillskapandet av en våtmark och grusade stigar inom det område som omfattades av den arkeologiska utredningen. Åtgärden kan dock kräva anmälan om vattenverksamhet.

Skäl för beslut

Syftet med bildandet av naturreservatet Hågadalen-Nåsten är bland annat att bevara det stora mångskiftande området, med småbrutna odlingslandskap, geomorfologiskt intressanta områden längs bland annat Hågaån, lundvegetationen och skogspartier med "hagskogs- och skogsparks-karaktär" i Hågadalen och de många hag- och ängsmarkspartierna. Syftet är också att bevara och vårda kulturmiljövärdena i området och att uppmärksamma och tillgängliggöra områdets stora betydelse för allmänhetens friluftsliv.

Krav på tillstånd för vissa åtgärder regleras enbart i föreskrifterna och inte i miljöbalken. Tillstånd till verksamhet eller åtgärd får endast ges om den som avser att utföra den iakttar de krav som följer av miljöbalkens allmänna hänsynsregler och sådana begränsningar och försiktighetsmått som i övrigt kan krävas för att syftet med reservatet skall uppnås. För tillstånd krävs inga särskilda skäl.

Vid tillståndsprövning skall, enligt reservatsföreskrifterna, åtgärdernas inverkan på bl a natur- och kulturmiljövärden, landskapsbild och allmänhetens tillgänglighet övervägas.

Föreskrifter om markanvändningen utformas vanligen som förbud. Även åtgärder som är förbjudna kan i undantagsfall få utföras efter att dispens har meddelats enligt 7 kap. 7 § miljöbalken. Dispens från föreskrifterna kan ges om det finns särskilda skäl.

Bedömning

Sökt åtgärd bedöms gynna reservatets syften i och med att dagvattenparkens funktion är att förbättra vattenkvaliteten i Hågaån samt att förbättra möjligheterna för rekreation i området. En arkeologisk utredning har genomförts och dagvattenparken bedöms inte påverka kultur- eller naturmiljövärden. Eftersom den multifunktionella dagvattenparken inte kan anses utgöra ett naturligt inslag i det ursprungliga odlingslandskapet som reservatet syftar till att bevara, finns en risk att anläggningen påverkar landskapsbild. Nämnden bedömer att risken för påverkan av landskapsbild framförallt kan förekomma på kort sikt, under och en period efter avslutat arbete. Stora delar kommer dock att återställas och återetableras med vegetation och jordmassor, vilket gör att nämnden bedömer att anläggningen på lång sikt kommer smälta in i landskapsbild.

Det aktuella området ligger avskilt från Hågadalen-Nåstens sammanhängande dalgång av Vårdsätravägen och är omgiven av detaljplanelagd bebyggelse. Området bör därför betraktas som mindre känsligt ur natur- och kulturmiljösynpunkt. Makravsnittet är idag jordbruksmark och inga känsliga naturvärden har identifierats i kommunens genomförda förstudie. Inga fynd har heller rapporterats i Artdatabasen. Ingreppet i naturmiljön får betraktas som ringa i sammanhanget då anläggningen bedöms ha en positiv effekt på biologisk mångfald och naturmiljö. Anläggningen kommer även att avlasta Hågaån och får i ett större sammanhang ses gynna reservatet. Sammantaget bedömer miljö- och hälsoskyddsnämnden att det finns ett särskilt skäl och att åtgärden är förenlig med syftet för reservatet, därför beviljas dispens.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att dagvattenparken är i linje med och gynnar reservatets syften. Dagvattenparken innebär ett avsteg från zonindelningen då marken enligt reservatsbeslutet ska brukas som jordbruksmark. I det här enskilda fallet bedömer nämnden att det är ett skäligt avsteg. Det är en begränsad yta av åkermarken som tas i anspråk och ni kommer att samråda med arrendatorn för att säkerställa att brukningen av marken i övrigt inte försvåras. Nämnden bedömer att syftet med reservatet i det här fallet bör prioriteras före zonindelningen.

I och med att sökt åtgärd gynnar reservatet och förbättrar vattenkvaliteten i Hågaån finns det ett särskilt skäl för dispens. Tillstånd och dispens beviljas.

Kompensationsåtgärd

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ställer inga krav på kompensationsåtgärd enligt 7 kap miljöbalken. Detta eftersom nämnden bedömer att intrånget i reservatet är så pass begränsat, samt att dagvattenparken är en åtgärd som syftar till att gynna syftena med reservaten.

Beslut om avgift

Du får betala för den tid det tar att handlägga din ansökan. Med handläggning menas beredning av ärendet, besiktningar och inspektioner, utformning av skrivelse, samt överläggningar och sammanträden som kan hänföras till ärendet. Beslutet om avgift kan överklagas, se nedan. När överklagningstiden har gått ut, skickar vi er en faktura.

Nedlagd tid för handläggning av ansökan uppgår till 5 timmar. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att debitera Gatu- och samhällsmiljönämnden, 5 750 kronor.

Taxan är beslutad av kommunfullmäktige. Timavgiften uppgår till 1150 kr.

För miljö- och hälsoskyddsnämnden

Bengt Fladvad
ordförande

Susanna Nordström
nämndsekreterare

Upplysningar

Sökanden uppmärksammas på att även andra tillstånd kan behöva sökas för genomförandet av åtgärderna.

Bilagor

1. Grov planskiss från ansökningshandling
2. Delgivningskvitto

Kopia av beslutet inklusive alla bilagor går till:

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm
Havs- och vattenmyndigheten, Box 11930, 404 39 Göteborg
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 Stockholm
Länsstyrelsen, 751 86 Uppsala
Kulturförvaltningen, Uppsala kommun (endast om de fått ärendet för yttrande)

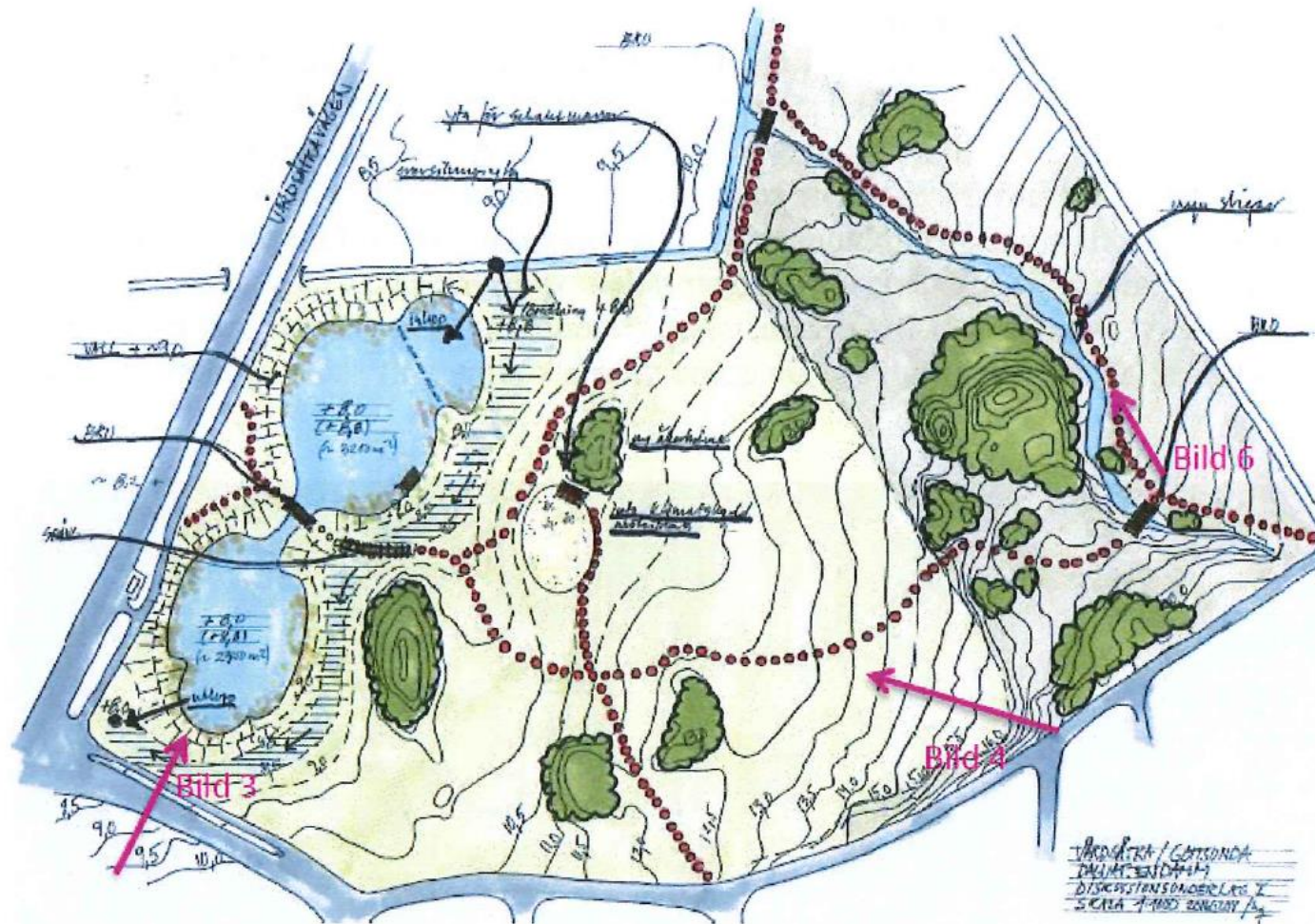

Bild 2. Grov förslagsskiss över utformningen av projektområdet med bildriktningspilar.

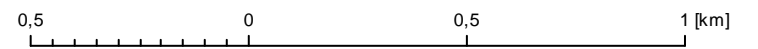

Översiktskarta

juli 20, 2018

Credits not available

1:17 363